

Protokoll 10/2020

fört vid Rådet till skydd för Stockholms skönhets
sammanträde måndagen den 5 oktober 2020 kl. 13:30-17:00,
sammanträde via Skype

Övriga närvarande	Inga Varg Ordförande Katarina Borg Birgitta Bremer Elisabet Jermsten Anders Johnson Måns Lönnroth Helena Nilsson Lannegren Martina Norrman Margareta Olofsson Laila Reppen Henrik Nerlund Sekreterare Monica Hector Protokollförare Susanne Höglin Handläggare Magnus Andersson Adjungerad §§1-9 Helena Persson Föredragande §9 Matilda Toft Föredragande §10 Matilda Nilsson Föredragande §14
Justerare	Katarina Borg
Datum för justering	
Paragraf	§§1-14
Protokollförare	Monica Hector

§ 1

Dagordning samt val av justerare

Beslut

Valdes ledamot K Borg att jämte ordförande justera protokollet.
Beslöts ta upp ärendena i ordningen: 1-10, 13, 12, 14, 11.

§ 2

Rådet: Martina Pereira Norrman (V), ny ledamot i Skönhetsrådet efter fyllnadsval i kommunfullmäktige 2020.09.28

SR 2020/291

Beslut

Erinrades att Martina Pereira Norrman (V), av kommunfullmäktige
valts till ledamot i Skönhetsrådet.

§ 3

Rådet: Val av naturdelegerade, plan- och bygglovsdelegerade samt kulturdelegeradegrupper för nu ledamot

Beslut

Valdes nya ledamoten M Pereira Norrman till plan- och
bygglovsdelegerade.

§ 4

Nästa sammanträdesdag

Beslut

Erinrades att Skönhetsrådet sammanträder den 2 november 2020, kl.
13.30.

§ 5

Nästa delegationssammanträde

Beslut

Erinrades att Skönhetsrådets delegerade sammanträder måndag 19
oktober 2020, kl. 13.30.

§ 6**Protokoll fört vid sammanträde 2020.09.07****Beslut**

Anmäldes att protokoll fört vid rådets ordinarie sammanträde 2020.09.07 justerats i vederbörlig ordning.

§ 7**Rådet: Tertialrapport 2 2020**

SR 2020/251

Beslut

Förelåg av sekreteraren utformat förslag till tertialrapport vilken antogs som rådets.

Handlingar i ärendet

- 330979 Tertialrapport 2 2020

§ 8**Anmälningar för kännedom****Anmälda handlingar**

- Smedslätten 1:1, Korsvägen 15, planärende på granskning, 2012-15737
- Nytt kvarter vid Vinjegatan i Blackeberg, svar med e-post samt SR 2018/159 bifogad
- Postgården 1 (Årstafältet etapp 3), planärende på granskning, 2014-15979
- Rustmästaren 2, Bergholmsbacken, planärende på granskning, 2016-19586
- Postgården m.fl., (Årstafältet etapp 2 norra), planärende på granskning, 2016-21183
- Ålesund 1 m.fl., planärende på granskning, 2016-19140
- Kadetten 29, meddelande efter granskning, 2019-05883
- Rådet: Protokollsutdrag från kommunfullmäktiges sammanträde 2020-08-31 ang §12 Valärende, fyllnadsväl (avsägelse Solbritt Östergren), KS 2020/43
- Enskede gård 1:1 vid kv Häradsdomaren, planärende på granskning, 2017-09908
- Kornfibblan 8, planärende på granskning, 2015-18743
- Hedvig 7 m.m., planärende på granskning, 2017-05974
- (Signerad) Telefonfabriken 6, nybyggnad av flerbostadshus, 2020-09106-575

- Kontorsremiss: Utredning om bevarande- och gallring av information som förekommer inom inköp, upphandling och avtalsförvaltning i Stockholms stad, 5.3 - 4487/2020, från Stadsarkivet
- Inglasade balkonger på Skanörvägen i Björkhagen, svar med e-post.
- Ombyggnad av takkupor vid Johannes plan, e-post vidarebefordrad till stadsbyggnadskontoret
- Blackeberg 3:1 m.fl., planärende på granskning för områden längs Blackebergsvägen och Blackebergbacken, 2016-15112
- Ikanos projekt i Årstaberget, förfrågan om rådets synpunkter, svar med e-post
- Ulvsunda 1:1, planärende på granskning för område invid Spångavägen/Sedumbacken, 2017-15385
- Skarpnäcks gård 1:1 vid kv Rotorbladet, planärende på granskning, 2017-19304
- Hässelby Villastad 14:35, Backtimjan, planärende på granskning, 2017-13215
- Råttan 13, planärende på granskning, 2018-04254
- Skarpnäcks Gård 1:1 och Sköndal 3:1 vid kv. Skevrodret, planärende på granskning, 2017-01740
- Helgalunden, svar med e-post samt SR 0027-2018 bifogad
- Vårbergsvägen, planärende på granskning, 2016-15393
- (Signerad) Edö 1, förslag till detaljplan för del av fastigheten, 2019-13584

§ 9

Köpinge 2, förslag till detaljplan, 2020-01238

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Köpinge 2, förslag till detaljplan, 2020-01238. Helena Persson, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet. SR 2020/282

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet tillstyrka förslag till detaljplan med erinran om materialval samt arkitekturens koppling till byggnadens konstruktion.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Stadsbyggnadskontoret har upprättat en ny detaljplan i syfte att möjliggöra en ny byggnad i tre våningar med takterrass och källare.

innehållande restaurang, festlokal och konferens. Planområdet ligger i Tensta vid Hjulstavägen/E18 och utgörs idag av en grusyta som nyttjas för biluppställning. Tidigare fanns det ett gatukök på platsen som brunnit ned. I bottenvåningen föreslås en restaurang med både lunch- och kvällsservering för ca 80 matgäster. Andra våningen avses användas som festlokal och konferensanläggning för upp till 300 personer. På plan tre finns en väderskyddad takterrass och i källaren finns teknikutrymmen samt olika föreningslokaler.

Skönhetsrådet såg positivt på planförslaget och på en byggnad som visuellt tar plats i rummet. Rådet ville också försäkra sig om att det blir enkelt att via kollektivtrafik ta sig till platsen. Även om flera detaljplaner är pågående i närområdet uppfattas planområdet idag som något avsides beläget. I planbeskrivningen står att byggnaden ska ges ett framträdande utseende med ett yttre ramverk vars mönster knyter an till modern arkitektur från MENA-området (Mellanöstern-Nordafrika). Skönhetsrådet ansåg att det kan vara intressant med arkitektoniska impulser från olika delar av världen men att MENA-begreppet är väl brett för att kunna utgöra bas för stilarkitektur. En viktig fråga för rådet var att också att byggnadens gestaltning tydligt hänger ihop med dess konstruktion, till exempel kan inte bågarna endast utgöra dekoration utan bör vara bärande delar i dess struktur. Valet av material måste även det ske med stor omsorg. Frågan om huruvida en sådan byggnad skulle vara möjlig i innerstaden restes under rådets sammanträde och är värd att beakta. Sammanfattningsvis fann Skönhetsrådet att gestaltningen behöver bearbetas och förtydligas, och att inriktningen av arkitekturen tydligare specificeras till nästa skede i planprocessen.

Handlingar i ärendet

- SR 2020/282-5 Samrådsbrev
- SR 2020/282-7 Plankarta
- SR 2020/282-2 Markundersökning (Miljöanalys)
- SR 2020/282-3 Planbeskrivning
- SR 2020/282-4 Dagvattenutredning (Trapezia AB)
- SR 2020/282-6 Riskbedömning och riskutredning (Brandkonsulten PA AB)

§ 10**Van der Huff 8 m m, förslag till detaljplan, 2017-06896**

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Van der Huff 8 m m, förslag till detaljplan, 2017-06896. Matilda Toft, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet.

SR 2020/254

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet bestämt avstyrka föreliggande planförslag men öppnade för möjligheten att de delar som rör skolgårdens ombyggnad kan vara möjliga att genomföra efter bearbetning.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Stadsbyggnadskontoret har upprättat ett planförslag som ska skapa förutsättningar för ett bostadshus vid Helgagatan på Södermalm samt möjliggöra att skolgården underbyggs med parkeringsgarage och lokaler för förskola och centrumanvändning. Syftet med planen är vidare att utveckla funktionerna i området kring Tjurbergsparken för att platsen ska bli mer levande och befolkad. Detta kan enligt förslaget uppnås bland annat genom att den befintliga muren mot skolgården ersätts med en fasad med fönster mot parken.

Det föreslagna bostadshuset uppförs i sju våningar varav de två översta våningsplanen är avtrappade. En portik möjliggör en förbindelse mellan gata och gård och lokaler för centrumändamål möjliggörs i bottenvåningen. Parkeringsgaraget nås genom en ramp från Allhelgonagatan vid skolans västra gavel. Ingen markparkering tillåts på skolgården men volymer för trappförbindelsen till garaget tillförs skolgården. Skolbyggnaden får flera skydds- och varsamhetsbestämmelser liksom delar av muren och skolgården som därmed inte får byggas om. Planförslaget påverkar även parkens norra delar då den slutna muren omvandlas till fasad och det gröna sambandet som parkens triangelformade nordvästra del upp mot Allhelgonakyrkan upplåts till det nya bostadshuset.

Skönhetsrådet tillskrev stadsbyggnadsnämnden i februari 2018 efter nämndens beslut om Start-PM. Rådet yttrar sig sällan över planerad bebyggelse i detta skede men ansåg frågan vara av så principiell betydelse att förfarandet var nödvändigt. Rådet konstaterade att

planområdet ligger i ett område med höga kulturhistoriska värden – skolfastigheten van der Huff är blåklassad liksom kvarteret Metern men även Allhelgonakyrkan är blåklassad som ett kyrkligt kulturminne. Rådet konstaterade vidare att de planhistoriska skiften som karaktäriserar området fortfarande kan avläsas i ovanligt hög grad. Platsen som helhet gestaltar ett stadsbyggande som gick från klassicism till funktionalism. Övergången från slutna till öppna kvarter syns tydligt, liksom de mycket medvetet gestaltade siktlinjerna från Ringvägen och det blåklassade kvarteret Metern. Paul Hedqvists första och kanske bästa skola ligger med öppen famn mot parken, och möter i förlängningen Blomsterfondens lamellhus. Skönhetsrådets slutsats var att planarbetet inte kan drivas vidare utan att viktiga kultur-, stads- och parkmiljövärden spolieras och att planarbetet borde avbrytas och markanvisningen återtas.

Den nu föreliggande detaljplanen har ändrats i så måtto att det nu rör sig om ett bostadshus med placering vid Helgagatan i stället för de fyra punkthus som föreslogs i Start-PM. Trots den minskade exploateringsgraden ansåg rådet att förslaget är fortsatt problematiskt i ett område med så höga kulturhistoriska värden. Bostadshuset blir också med sin utformning, men framför allt sin höjd, främmande i stadsmiljön. Avtrappningen mot Helgagatan är enligt rådet således en tämligen betydelslös gest då gavelpartiet och byggnadshöjden blir tydligt i stadsrummet men också sett från söder. Tjurbergsparken har medvetet tillåtits få en flytande form i mötet mellan olika stadsplanefilosofier. Den triangelformade delen av parken som föreslås bebyggas är en viktig del av denna form i och med att den knyter ihop Helgalundens grönska med Ringvägens. Området har dessutom berg i dagen, flera stora träd och bidrar med ekosystemtjänster till staden i form av bl.a. minskat buller.

Sammanfattningsvis fann rådet det omöjligt att genomföra planerna utan att påtaglig skada åsamkas ett värdefullt stadsparti. Rådet ansåg dock att det kan vara möjligt att genomföra de förändringar som föreslås för själva skolfastigheten i form av skyddsbestämmelser, förbud mot markparkering och underbyggnad för garage och verksamheter. I denna del krävs bearbetningar i gestaltningen av framför allt garagedriften.

Handlingar i ärendet

- SR 2020/254-5 Samrådsbrev
- SR 2020/254-10 Plankarta
- SR 2020/254-3 Trädbesiktning
- SR 2020/254-11 Planbeskrivning
- SR 2020/254-13 Barnkonsekvensanalys
- SR 2020/254-14 Landskapsanalys
- SR 2020/254-2 Utlåtande brandsäkerhet

- SR 2020/254-4 Solstudier
- SR 2020/254-6 Rotkartering
- SR 2020/254-7 PM Skydd av träd
- SR 2020/254-8 PM Markmiljö
- SR 2020/254-15 Kulturmiljöanalys
- SR 2020/254-16 Kulturhistorisk konsekvensanalys
- SR 2020/254-17 Illustrationsmaterial
- SR 2020/254-9 PM Geoteknik
- SR 2020/254-12 Parkeringsutredning
- SR 2020/254-18 Dagvattenutredning
- SR 2020/254-19 Bullerutredning

§ 11

Sekreteraren informerar

Sammanfattning av ärendet

Onsdag 7 oktober kommer sekreteraren delta på invigning av en utställning på Amerikanska residenset, Villa Åkerlund, med anledning av att det sedan en tid upptagits på en lista över kulturhistoriskt värdefulla byggnader i utlandet i USA's ägo. Sekreteraren har efter förfrågan bidragit med underlag avseende residensets kulturvärden.

Informerade sekreteraren om att han kommer att delta i panelsamtal i samband med Slussens invigning 25 oktober.

Rådet avstyrkte för något år sedan ett bygglov i vilket trafikkontoret avsåg ersätta den befintliga bergbanan i Skärholmen med två hissar. Sekreteraren har i fortsatta kontakter med förvaltningen arbetat för en ny bergbana och kunde nu meddela att planerna ändrats och att en ny kommer att installeras som ersättning för den gamla.

§ 12**Tjället 8, nybyggnad av flerbostadshus, påbyggnad och ombyggnad, 2020-09460-575**

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Tjället 8, nybyggnad av flerbostadshus, påbyggnad och ombyggnad, 2020-09460-575. Sekreteraren redogjorde för ärendet.

SR 2020/271

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet tillstyrka bifall till förslag till bygglov under förutsättning att rosttrög plåt används som fasadmateriäl i enlighet med detaljplanebestämmelserna.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Bygglovsansökan avser en på- och tillbyggnad genomförs på ett tidigare sjuksköterskehotell som i och med detta konverteras till cirka 220 studentbostäder. Den aktuella byggnaden uppfördes i rött tegel 1966 med Anders Tengbom som arkitekt. Förslaget utgår från en ny detaljplan för området som Skönhetsrådet tillstyrkte 2016. I detaljplanebestämmelserna stipuleras att det huvudsakliga fasadmaterialet ska vara rosttrög plåt eller tegel. I föreliggande förslag föreskrivs rosttrög plåt eller likande plåt.

Skönhetsrådet fann att en påbyggnad av den aktuella byggnaden kräver ett stort mått av varsamhet i möten och detaljering. Ursprungsbyggnadens röda tegel kan med fördel mötas av rosttrögt stål. Goda referenser finns, inte minst i byggaktörens kompletteringsprojekt vid Främlingsvägen i Aspudden. Öppningen i bygglovsförslaget till ”liknande plåt” bör därför inte accepteras.

Handlingar i ärendet

- SR 2020/271-1.4 Remiss Tjället 8, 2020-09460 (5/6)
- SR 2020/271-4 2020-09460-36 L-16 8486065_2_6
- SR 2020/271-5 2020-09460-36 L-18 8486063_2_6
- SR 2020/271-6 2020-09460-36 L-18 8486064_2_6
- SR 2020/271-7 2020-09460-40 Detaljritningar 8486072_2_6
- SR 2020/271-8 2020-09460-41 Fasadritningar 8486073_2_6
- SR 2020/271-10 TJÄLLET 8

§ 13 Övriga frågor

Beslut

Förelåg inga övriga frågor.

§ 14

Tora 1 m.fl., förslag till detaljplan, 2019-12560

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Tora 1 m.fl., förslag till detaljplan, 2019-12560, Matilda Nilsson, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet.
SR 2020/268

Beslut

Beslöt Skönhetsrådet avstyrka förslag till detaljplan.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Sammanfattning av ärendet

Syftet med planförslaget är att ta bort de nu gällande skyddsbestämmelserna för den gavelvägg till en i övrigt riven industribyggnad, på vilken graffitimålningen Fascinate är uppförd. Skyddsbestämmelserna säkerställer ett bevarande av den 1989 uppförda målningen. Den nu gällande planen vann laga kraft 2016 och har genomförandetid fram till 2026. Bestämmelserna består av q1: ”befintlig vägg får ej rivras och graffitimålning ska bevaras” samt q2: ”vård och underhåll ska utföras med material och metoder anpassade till konstverkets kulturhistoriska värde”.

Skönhetsrådet konstaterade att det är mycket ovanligt att ändra i en antagen detaljplan vars genomförandetid inte har löpt ut. Rådet önskade poängtera att den främsta anledningen till väggens ostadighet inte är markens beskaffenhet utan att det hus mot vilken väggen stod rivits. Väggens förfall trots q-bestämmelserna är besvärande för staden och om tidigare misslyckade bevarandeförslag läggs till bilden, exempelvis Norra Stations klockhus och Sippans kiosk, mörknar den ytterligare. Planarbetet bör således inte utgå ifrån att ta bort skyddsbestämmelserna utan i stället finna kreativa lösningar för att bevara det kulturhistoriskt intressanta verket. En sådan lösning skulle kunna vara en byggrätt för att motbygga väggen. Även om graffitikonst till sin natur har

något tillfälligt och spontant över sig handlar det i föreliggande fall om ett legalt beställningsverk som får sägas vara en del av områdets kulturarv. Skönhetsrådet ansåg sammantaget att väggen ska bevaras.

Handlingar i ärendet

- SR 2020/268-5 Samrådsbrev
- SR 2020/268-6 Plankarta
- SR 2020/268-2 Planbeskrivning
- SR 2020/268-3 Antikvarisk förundersökning (Rat&Dragon, 2017)
- SR 2020/268-4 Utlåtande om konstverket Fascinate (WSP, 2017)

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
MONICA,HECTOR	2020-10-09
Magnus Henrik Erkki,Nerlund	2020-10-09
Inga Margareta,Varg	2020-10-09
Katarina,Borg	2020-10-09